

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ veja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravitelstvu prejetan:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 550
na mesec 2—	na mesec 190

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izbija vsak dan svojo levoosmiš nedeljo in praznino.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravitelstvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Povsem nova državna veja 10 vinarjev.

Na pisarna naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ veja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 12—
četrt leta 650	četrt leta 600
na mesec 230	na mesec 200

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka

Upravitelstvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85

Ljubljanska občinska avtonomija.

V kranjskem deželnem zboru se je večeraj pokazalo, da večina te korporacije nima volje braniti in varovati občinsko avtonomijo, nego da ji je veliko več ležeče na blagonaklonjenosti barona Schwarzarja, kakor na pravicah ljubljanske mestne občine. Debata o kršenju ljubljanske občinske avtonomije je pokazala, da obstoji med klerikalno stranko in med kranjsko deželno vlado najintimnejša zveza in da so klerikalci tej zvezi na ljubav prešli preko kršenja ljubljanske občinske avtonomije na dnevni red.

Postopanje klerikalcev v večerajšnji seji deželnega zbora se da kratko označiti z besedami: bila je to resilna akcija za barona Schwarzarja in specialna usluga ministru Härtlu, ki se bodeta za to klerikalni stranki gotovo hvaležna izkazala.

Ni dvoma, da je bila vsa ta stvar med vlado in med klerikalci vnaprej dogovorjena, kakor se je to že konstatiralo v deželnem zboru. Baron Schwarzar se je seveda bal akcije, ki jo je pripravljala narodno - napredna stranka in gotovo je cele noči in cele dni posvetil razmišljanju, kako bi tej akciji vsaj ost odločil, da bi se njemu ne mogla zasadi v srce. Kako bi se namreč rešil, da bi deželni zbor ne izrekel obsodbe njegovga postopanja glede nepotrditve ljubljanskega župana in razpusta ljubljanskega občinskega sveta, Poklical je dr. Susteršiča na pomoč in zgodilo se je, kar smo v naprej vedeli; klerikalci so pohodili princip občinske avtonomije, da pomagajo Schwarzaru in Härtlu iz zadrege.

Navedeno, formalno, tako zaradi lepšega so seveda veliko govorili o občinski avtonomiji in delali žalostne obraze, da vlada na mestnem magistratu nemški komisar, a vse to so bile le prazne besede, samo pesek v oči. Vse je bilo v naprej dogovorjeno, namreč, da bodo klerikalci akceptirali stališče, da vlada ni dolžna dati pojasnila zaradi nepotrditve ljubljanskega župana in da bodo preko kršenja občinske avtonomije prestopili na dnevni red, to se pravi, da bodo kršenje avtonomije odobrili.

Vse je šlo točno po programu Schwarzar je prinesel v deželni zbor že

spisan odgovor na interpelacijo, ki jo je potem stavil dr. Susteršič in dr. Susteršičev govor na Schwarzarovo izjavo je bil menda tudi že v tiskarni, predno je bil v dež. zboru izrečen.

Če iz žonglerskega govora dr. Susteršiča izluščimo jedro, se pokaže, da so klerikalci zatajili najvažnejše načelo konstitucionalizma samo da so mogli rešiti barona Schwarzarja in ministra Härtla. Konstitucionalizem nima nobenega pomena, če se prizna, da vlada ni dolžna svojih dejanj opraviti in če se vladni akti priznavajo kot cesarske odločbe, katerim se je treba ukloniti. To pa je storil dr. Susteršič ter se postavil na stališče, da cesar lahko potrjuje odločbi, tudi če bi mu vlada potrditev predlagala. Dr. Susteršič ve seveda natančno, da mora vlada odstopiti v tistem trenutku, ko ji cesar odreče potrditev kakega predloga, a zasakal je stvar namenoma drugače, ker se je ravno hotel omogočiti nadaljnji korak, odobrenje vladnega postopanja.

Kar so klerikalci v večerajšnji seji dež. zbora sklenili, to v bistvu ni drugega nič, kakor zaupnica baronu Schwarzaru in ministru Härtlu. Mudilo se jim je preiti na dnevni red, da bi baron Schwarzar in Härtl imela v žepu to zaupnico prej, predno je prišel na razpravo nujni predlog narodno - naprednih poslancev. In res, ko se je začela razprava o tem predlogu, sta Schwarzar in Härtl že imela svojo zaupnico!

Tako je večerajšnji dan v deželnem zboru kranjskem prinesel dokaz, da so klerikalci žrtvovali obč. avtonomijo vladi na ljubav in jasen dokaz tesne zveze med vlado in klerikalci. Spričo postopanja klerikalcev v dež. zboru izgube dr. Susteršičeva zatrdila, da se je zavzemal za potrditev ljubljanskega župana vsako vrednost. Če bi se bil resno zavzemal za potrditev, bi bil moral tudi v večerajšnji seji drugače postopati, glasovati bi bil moral z tistimi, ki so se bojevali za občinsko avtonomijo. Tega pa dr. Susteršič ni storil, marveč je nastopil proti braniteljem obč. avtonomije in dal vladi v odobrenjem njenega postopanja zaupnico.

Da bo vzel ta boj tak konec, to je pač vsakdo vedel naprej. Klerikalna večina funkcionirala točno in parira na komando. Hvaležni pa moramo biti narodno - naprednim poslancem za njih krepki in sijajni nastop v deželnem zboru. Klerikalci imajo večje

števílo glasov in seveda vedno zmagajo, moralčno pa je v bitki zmagala narodno - napredna stranka.

Deželni zbor kranjski.

(Seja dne 6. oktobra ob 10. dopol.)

Deželni glavar je okreval.

Deželni glavar pl. Suklje je preko noči okreval. Ob 1/4, na 11. je prišel v zbornico ter jel na vso moč zvoniti s predsedniškim zvonom. Poslanei so prestrašeno hiteli v zbornico. Med prvimi je bil deželnega glavarja namestnik baron Lichberg. Ko je zagledal Sukljeta, je zaklical: »Sehr erfreut« ter hitel k Sukljetu mu čestitati. Mahoma so se vsi člani velepovestva zbrali okrog Sukljeta ter mu stiskali roke. Na to je otvoril sejo ter imenoval za skrutinatorje pri volitvah v odseke dr. Novaka in dr. Zajca.

Volitev v odseke.

Mesto dr. Orsžna, ki je odložil mandat, je bil v upravni odsek z vsemi 35 oddanimi glasovi izvoljen poslanec Fran Višnikar.

Mesto poslanca Pogačnika, ki je izstopil iz finančnega odseka, je bil izvoljen s 37 glasovi poslanec Mandelj.

Poročilo deželnega odbora o načrtu zakona v varstvo planinskih evetic je bilo odkazano odseku.

Volilna reforma za občinske zastopce.

Pri 4. točki dnevnega reda o spremembi občinskega reda in občinskega volilnega reda je dr. Pega u predlagal, naj se takoj vzame v pretes.

Poročilo deželnega odbora o izpremembi načrta zakona glede občinskega reda in občinskega volilnega reda se glasi:

Visoki deželni odbor!

Deželni odbor je v sejah deželnega zbora z dne 11. in 12. oktobra, 1909, ozir. 28. jan. 1910 sklenjen načrt zakona, s katerim se nekatera določila občinskega volilnega reda za vojvodino Kranjsko z dne 17. februarja 1866, dež. zak. št. 2, razveljavijo ali izprememne, predložil vladi v svrhu izpolnjenja najvišje sankcije.

Ker so se vsled razpisa ekscelenc gospoda ministra za notranje zadeve z dne 29. septembra t. l., št. 6673 (M I), glede nekaterih določil zakonskega načrta pokazali pomisleki, predlaga deželni odbor:

Visoki deželni zbor izvoli spodaj navedene paragrafe občinskega volilnega reda odobrili v sledečem besedilu, in sicer:

§ 7.

Soposestniki davku podvržene-ga posestva imajo, ako so po smislu § 1 upravičeni voliti, vkup le en glas po razmeri nanje odpadajočega dela davka, ki je predpisan od posestva.

Ako sta soposestnika v zakonski družbi živeča mož in žena, izvršuje volilno pravico mož. Drugače je soposestnikom enega izmed njih ali tretjega v izvrševanje volilne pravice pooblastiti z večino glasov po številu, ali, pri različnosti deležev po njih razmerju.

§ 15 b.

V imenik prvega volilnega razreda se sprejme prva tretjina volilnih upravičencev, ki so vpisani v seznamu, o katerem govori § 15.

§ 15 c.

V imenik drugega volilnega razreda se vpišejo:

1. Vsi ostali volilni upravičenci, ki v seznamu, o katerem govori § 15, neposredno sledijo onim volilnim upravičencem, katere označuje § 15 b;

2. sledeče osebe moškega spola, če imajo vsaj že eno leto svoje redno bivališče v občini, če jim ne manjka onih splošnih lastnosti, katere zahteva od volilnih upravičencev § 1, če jim ne brani izvrševati volilne pravice niti § 2, niti § 2 a, niti jih ne izključuje od volilne pravice § 3, in če niso vsled visokosti davkov vpisani že v prvem volilnem razredu, in sicer:

- a) duhovniki, ki so nameščeni v dušnem pastirstvu, ali ki so stalno ali začasno vpokojeni;
- b) dvorni, državni, deželni uradniki in uradni javnih zakladov in c. kr. državne železnice;
- c) vpokojeni častniki (avditorji, vojaški zdravniki, vojaški računovodje) in vojaški duhovniki v pokoju in v razmerju izven službe, kakor tudi aktivno službojuči, vpokojeni in v razmerju izven službe stoječi vojaški uradniki;
- d) doktorji in magistri, ki so dosegli svojo akademsko stopnjo na kakšnem tuzemskem vseučilišču, pooblašteni civilni tehniiki in rudniški inženirji ter oni tehniiki, kateri so prestali na kakšni

tuzemski visoki šoli stroge izkušnje;

e) stalno nameščeni voditelji, nadučitelji in učitelji na ljudskih in meščanskih šolah in na višjih učiliščih nameščeni ravnatelji, profesorji in učitelji; vse te osebe tudi, če so stalno ali začasno vpokojene;

3. stalno nameščene, stalno ali začasno vpokojene učiteljice na ljudskih in meščanskih šolah pod pogoji, navedenimi v točki 2, prvi odstavek, tega paragrafa;

4. one osebe moškega in ženskega spola, ki imajo vsaj že dve leti svoje redno bivališče v občini in katerim se je v tem času vsaj že eno leto sem predpisala v občini na neposrednih davkih, kateri ne spadajo med davke, omenjene v § 15, najmanj skupna vsota 20 K, ako imajo one splošne lastnosti, katere zahteva od volilnih upravičencev § 1 in jim ne brani izvrševati volilne pravice niti § 2, niti § 2 a, niti jih ne izključuje od volilne pravice § 3.

§ 15 d.

V imenik tretjega volilnega razreda se sprejmejo:

1. Vsi tisti volilni upravičenci, ki so vpisani v volilnih imenikih prvega in drugega razreda;

2. tiste osebe moškega in ženskega spola, ki imajo vsaj že dve leti svoje redno bivališče v občini in katerim se je v tem času predpisalo vsaj že eno leto sem v občini na neposrednih državnih davkih, ki ne spadajo med davke, omenjene v § 15, manj kakor 20 K, ako imajo one splošne lastnosti, katere zahteva od volilnih upravičencev § 1 in jim ne brani izvrševati volilne pravice niti § 2, niti § 2 a, niti jih ne izključuje od volilne pravice § 3;

3. tiste osebe moškega spola, ki imajo vsaj že tri leta svoje redno bivališče v občini in jim ne manjka splošnih lastnosti, katere zahteva od volilnih upravičencev § 1 in jim ne brani izvrševati volilne pravice niti § 2, niti § 2 a, niti jih ne izključuje od volilne pravice § 3, v kolikor teh oseb ni že po točkah 1. in 2. tega paragrafa sprejeti v imenik tretjega volilnega razreda.

Odsotnost iz občine vsled vojaškega službovanja ravnatoka ne velja za pretrganje bivališča (§ 15 c in § 15 d), ki je potrebno v dosego volilne pravice, kakor se tudi ne šteje

LISTEK.

Mina.

Roman; spisal A. P. Rušič.

(Dalje.)

Zenske so Mino odkritosrčno pomilovale in celo rdečelaska se je močno jezila. Nežika je v svoji sravnostnosti rekla Mini tolažilno besedo, pripovedujoča ji o sirovostih nezvestih mož. Pri tem ji je prišla na misel njena nekdanja ljubezna, ki jo je zelo zmučila. Solze so ji prišle v oči. Mina ni vedela, kaj naj to pomenja in razlagala si je to tako, da se Nežika solzi sočutja do nje; zato je je poslej imenovala »Dobro, nedolžno dušico«. Ze dolgo niso občevali vse štiri ženske med seboj tako ljubezljivo in prisrčno, kakor se je to zgodilo ob ti Minini nesreči.

»Kdo bi pričakoval to!« je rekla nek večer Pučanova, kadeča cigareto in sedeča na stolu. »Moški nas mučijo!« je rekla dalje, a pri tem se je je nehoti polastil smeh; zakaj spomnila se je na Karina, ki ji očitno nikdar ne nide in bi njegov beg ne mogla smatrati resnim.

»Neznačajneži so moški. To je njihova poglavitna lastnost,« je kričee trdila rdečelaska Katinka in udarila z roko ob rob mize.

»Polizancec je bil!« je menila Nežika z odločnim glasom. »Mina se je na to zamislila. Vse dni je molče predsedela in vsak hip se je borila s solzami. O, ko bi Janko ta trenutek odprl duri, planila bi predenj, poljubila mu roki. In zopet se je zasolžila.

Starka Lena je ploskala z roko in pritrdila:

»Da, polizancec! Res — polizancec in hinavec!« Rdečelaska je neženirano povedala, o nekaterih ljubimcih, ki so jo strahopetno zapustili. Eden je bil vojak in ko se je poslovil od nje, ji je resno priporočil, da naj bo njen prihodnji ljubimec vsled spomina nanj tudi konjenik. Ona ga je za to nesramnost udarila po obrazu, narakar jo je grdo pretepel.

»Za slovo!«

»Kakor da smo ženske živina!« je pripomnila resno Pučanova. Ta resnost pa je bila le navidezna, zakaj kmalu se je brezobzirno zasmejala, rekoč:

»Katinka, tebi se je godilo slabo!«

»No, da! Ali lopovi so vendar vsi in enaki so si v vsem!«

Mina ni več slišala teh pogovorov. Njena globoko užaljena duša je čutila in izpoznala ponizanje; cel večer zadrževane solze so pridrele siloma na dan.

»Ne jokaj vendar! Daj, da te potolažim!« ji je prigovarjala Pučanova. Bilo ji je zelo mučno, če je kdo

ihlet vpricho nje. Toda Mina se ni mogla potolažiti. Vse, kar se je zidalo dolgo časa v lepoto in zadoščenje, se je podrl z enim samim brezobzirnim udarcem. Ta udarec jo je zadel naravnost v zmučeni obraz. Njen obup je bil tolik, da je popolnoma omagala in zdelo se je, ihtela bo tako dolgo, da oslepi.

Spravili so jo v posteljo vso trdno, zmučeno in slabo do smrti. Njene solze pa so kmalu premočile blazino, njeno srce je omagovalo, bledečica je pokrila njen obraz. V zibelki je kričal otrok pozno v noč in je naposled truden zaspal.

Ko se je ponoči Mina za hip prebudila, je opazila, da se sklanja preko nje z očali oprémljen obraz znane-ga zdravnika.

XVIII.

Ljudje žive s časom, in ker je čas nagel in nezanesljiv, žive tudi ljudje zelo hitro; neradi umirajo in so nezanesljivi. Neveseli dogodki, ki jih užaloste, so navadno kmalu pozabljeni in kakor hitro se ponudi prva prilika se veseliti, pozabljajo na vso preteklost in so zopet otroško veseli. Odrasli ljudje so podobni malim otročičem. Tudi otrok, že ves solzan in objokan, se nenadoma iakreno razveseli, ko se spomni igrac, ki jih je pred kratkim dobil v dar. Ljudje pa se tudi v najhujši žalosti spominjajo prikrito veselih dni. In nebežen de

tako močan udarec ne zadržuje v ljudeh dolgo hrepenenja po veselju in življenju. Nagnenje k veselju in življenju je nit, ki vzdržuje tudi nesrečne ljudi na površju in jim daje upanje, da se njihov položaj izpremeni.

Mina je bila zelo nesrečna in v tej nesreči je obupovala. Toda naj je bil obup še tako teman, nekje daleč je vendar blestela ponižna lučica — upanja. Ko je ozdravela in se je njeno zdravje izboljšalo, se je vedno manj spominjala preteklosti. Njena lica so zadobila živejšo barvo, bujnejše je postalo njeno telo, ramena so bila širša; postala je zdatno močnejša, tako, da je bila celo malo okretna. Vse to pa jo je napravilo še lepšo in dražestno. Svojega sina, katerega je začetkoma strastno ljubila, je oddala na deželo k sorodnikom. Tovarno je zapustila, odkar jo je neka preskrbovalka seznanila z bogatim stavbnikom Carluttijem, ki jo je vzel k sebi. Ta Carlutti je večinoma prebival v Trstu in je živel sedaj ločen od svoje žene. Ko je videl prvič Mino, je bil očaran od lepote in vzel jo je za svojo »gospodinjco«. Imel je tudi v Ljubljani svoje hiše, kjer je bil časih zaposlen pri svojih podjetjih.

Stanovala je v eni najobljudenejših ulic mesta. Njeno stanovanje je obstajalo iz velike, svetle kuhinje in dveh sob, od katerih je eno priradila za sprejemno sobo in buduar.

Fri sebi je imela strežnico, grdo starko lokavih oči, katero ji je priporočila Pučanova. Pučanova se je omožila s Karinom, ki je, ko je prej podedoval po nekem stricu nekaj gotovine, postal dobro plačan uradnik nekega denarnega zavoda. Ostali ste še vedno dobri prijatelji z Mino. Obema se je sedaj godilo prav dobro.

Neko jutro se je Mina pravkar prebudila iz globokega spanja in si mela oči. Okna so bila zagrnjena in prijeten mrak je vladal vsepovsod. Prsi so se ji visoko dvigale, lasje so ji padali v dolgih pramenih po mehki, svileni blazini. Pogled ji je obstal pri zagrnjem oknu. Na obeh straneh okna je silila v sobo soinčna svetloba. Ali solnce sili k meni? je pomislila, skočila brzo iz postelje in potegnila zastor kvišku.

Močni solnčni žarki so ji bušili v obraz, svetloba se je bliskoma razlila po pohištvo — bil je zunaj krasen dan.

»Solnce, krasno solnce!« je vzklikala vzradočena. »O, lepo, ljubezni-vo solnceee!«

V sami srajci je stala pri oknu in gledala na ulico, ki je živa, polna barv težala pred njo. Enakomeren ropot voz je šumel s ceste in iz so-sednje ulice se je slišala cinglanje tramvaja.

Naenkrat je zagledala, da stoji na nasprotnem trotuarju visok, močan človek; bo je pogledala natanč-

bivanje radi vojskega službovanja v občini.

§ 15 e.

V imenik volilcev podobnih (paragrafa 13 in 14 obč. r.), se sprejmejo volilni upravičenci dotične podobine iz prvega ali drugega volilnega razreda, toda vsak volilni upravičenec le enkrat, in sicer v oni podobini, kjer mu je predpisan največji davek.

Vsaka podobina velja pri volitvi svojega odbornika in namestnika za en volilni razred.

Dr. Triller: Mi se protivimo temu predlogu, ker nečemo sodelovati, da bi prišlo v navado, da bi se vse važnejše stvari sumarično reševale v deželnem zboru. Zato izjavljam v imenu svoje stranke, da bomo glasovali proti predlogu.

Dr. Eger: V imenu svoje stranke izjavljam, da smo proti predlogu in da bomo tudi glasovali proti.

Pri glasovanju je bil sprejet dr. Peganov predlog s klerikalnimi glasovi. Referiral je o predlogu dr. Pegan.

Gangl (proti):

Ne govorim s strankarskega stališča, marveč v imenu tistih, ki ostanejo tudi po tem reformnem načrtu. Svoje pomisleke sem povedal v odseku, a tudi v plenumu sem že izjavil, da mi je nemogoče glasovati za takšno volilno reformo.

V predložem reformnem načrtu ni niti proporcionalnega sistema, v sled česar je ta načrt še slabši, kakor oni za mesto Ljubljano. Tu duši pluraliteta vse druge prednosti. Nemožnost določba v načrtu je predvsem ona, ki zahteva triletno stalno bivanje v občini od volilca. Vobče stojim na stališču splošne, enake in tajne volilne pravice. To sem vselej naglašal, toda večina me je takrat vedno zavracala, da je tak volilni red nemogoč z ozirom na veljavne zakonite določbe. Glede tega pa je dr. Pegan zastopal večraj do cela drugo stališče.

Končno predlaga govornik sledečo resolucijo:

Centralna vlada se pozivlja, naj predloži državnemu zboru zakonski načrt o izpremembi člena XI. državnega občinskega zakona z dne 15. marca 1862. l. drž. zak. št. 18. Ta izprememba naj vsebuje pravico, da je tudi volilne rede za občine ustanavljati na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice po proporcionalnem sistemu.

Fr. Višnjikar: Oglasil sem se, da spregovorim o § 15. načrta, ki znači največjo krivico. V tem paragrafu se polaga preveliko važnost na direktni davek. Krivično je, da se ne ozira na konsumente in indirektno davkoplačevalce, od katerih imajo občine največje koristi. A vendar te predloženi načrt popolnoma zapostavlja. Govornik navaja zgled v tem oziru iz ribniške občine. V Dragi volilni mnogo vnanjih občanov, ki hodijo ure in ure daleč volit, plačajo par vinarjev, nobenih občinskih doklad, a vendar volijo dvakrat. Po vašem načrtu si lahko za 2 K kupi kos zemlje, ki je premajhen za grob, a bo vključ temu volil v občini dvakrat. Govornik stavi spremenjalni predlog, ki se glasi tako-le:

Posl. Višnjikar predlaga, da se po dež. odoru in ustavnem odseku v pril. 118, 185 in 225 predlagani, a v seji dež. zbora dne 28. januarja 1910 eliminirani tretji odstavek § 15. (čl. III.) zopet uvrsti z besedami:

V ta seznamek ni sprejeti občinskih deležnikov, o katerih govori § 6. lit. b. obč. reda, kateri nimajo v občini volilnega kraja svojega rednega bivališča in jim v tej občini letno ni več kot 4 krome predpisanih nepo-

neje, je spoznala Carluttija. Prihajal je najbrže s kolodvora.

Mina se je nehote prestrašila Carluttija, če opazi, kako pozno je vstala. Šla je v kuhinjo in od tod na hodnik, kjer je zaklenila vrata od znotraj. Marte ni bilo nikjer, klicala jo je glasno, toda odziva ni bilo. Starka je izginila neznanu kam.

V kuhinji na štedilniku, ki je bil popolnoma mrzel, je stal lonec do polovice poln črne kave. Mina si je nalila skodelico kave in se vrnila v sobo, da se napravi.

Polagoma se je pričela opravljati in komodno je sedela pred ogledalom, da si uredi frizuro. Sedaj pa se je oglašil zvonec pri vratih. Mina je ostala povsem ravnodušna. Spietala si je lase in se počasi opravlja. Ker pa je hitela, je napravila vse le na pol. Zvonec pa je neprestano pel, sedaj na kratko drrr... drrr... sedaj na dolgo drrrrr... drrrrr... Bila je zelo nemirna in zato je hitela s toaletto. Vmes je pila kavo, katero si je prinesla iz kuhinje. Ze je slišala, kako Carlutti po laško kolne pred zaprtimi vratmi in ko je naposled odprla duri, je Carlutti že zopet stopical po stopnjicah navzdol.

»Dobro jutro!« je zaklicala za njim. On se je obrnil, debelo gledal in se leno obračal, kakor bi nekaj premišljeval. Debelo je pljunil v kot in se počasi vrnil.

(Daje prihodnja.)

mednih gori navedenih dravnih davkov.

Govornik opozarja na krivdost določil § 15. načrta. Vsa voljava se poklada na direktni obč. dokladam podvrženi davek konsumenta, indirektni davek, od katerih imajo občine največ dohodka, se ne upošteva. V Ribnici je n. pr. od 796 volilcev 31 takih, ki ne stanujejo v občini ter plačajo samo 1 h zemlj. davka, od katerega zneska nima občina ničesar. 30 % od 1 h ni nič. Aho tak možakar proda 1 kurje jajce, plača s tem davek z nakladami za 10 let!

V občino Drago hodijo voliti posestniki, ki stanujejo 10 ur daleč. Tamošnje razmere poznata tudi gg. poslanca Bartel in Jaklič.

Kdor potrosi v občini kakih 3000 K ter plačuje samo dohodninski davek 20 K, bode volil samo v 3. razredu, kdor pa plačuje 1 h zemlj. davka, voli dvakrat, ter mu ni treba stanovati v občini.

Govornik predlaga samo to, kar sta dež. odbor in ustavni odsek že dvakrat predlagala, da se vsaj nekoliko popravi krivica.

Dr. Vilfan: Nov volilni red ima edino to dobro stran, da odpravlja viriliste in častne občane. Vse drugo pa je slabo. Glavna napaka občinske volilne reforme je ta, da ni demokratična, v sled česar tudi ne znači noben napredek, marveč nazadovanje. Končno predlaga spremembo § 15 e. v toliko, da se prizna pravica tudi uradnikom južne železnice in vseh drugih železnic.

Dr. Eger: Naša stranka stoji na stališču, ki ga je svoječasno preiziral baron Schwegel, da je treba ustvariti moderno reformno delo. To pa je mogoče samo po treznem vsestranskem preudarku, a ne na ta način, da se o zakonu takoj razpravlja, niti da bi se preje o njem posvetovalo v odseku. Zato nosi reformni načrt značaj površnosti. Za nemško stranko so predvsem nesprejemljive določbe, s katerimi se odpravljajo virilisti in častni občani, ker se na najvišje obdane v zakonskem načrtu ne ozira zadostno, zato bodo Nemci glasovali proti zakonskemu načrtu.

Govornik urgira rešitev rekurza proti imenovanju častnih občanov v Trzinu ter pravi, da postopa dež. odbor pristransko, češ da je enak rekurz proti imenovanju častnih občanov v Železnikih dr. Kreka in dr., ki so načelni nasprotniki institucije častnih občanov, — deželni odbor rešil nemudoma.

Posl. Jarc je polemiziral v prvi vrsti z izvajanjem ing. Engelberta Gangla. Skušal je oprati zamorca ter se je v potu svojega obraza trudil, da bi dokazal, da je občinska volilna reforma, kakršno predlaga klerikalna stranka, v duhu časa, da je demokratična in da odgovarja fakcijskim zahtevam in potrebam prebivalstva.

Napredni poslanci na čelu jim dr. Triller so spravili govornika v nemalo zadrege, ko so mu stavili vprašanje, zakaj niso uvedli tudi za občine na deželi proporcionalnega sistema. Na to vprašanje Jarc ni mogel dati točnega odgovora, skušal si je pomagati z raznimi sofismi.

K predmetu sta govorila še klerikalec Piber in Ravnikar, ki je proti dr. Egerju konstatiral, da tudi v njegovi občini še ni rešen rekurz proti imenovanju častnih občanov.

Dr. Šusteršič je izjavil, da bo njegova stranka »seveda« glasovala za poročilo deželnega odbora (Dr. Triller (ironično) A res? Kdo bi to pričakoval!), ker ljudstvo želi tako volilno reformo, kakršno je izdelala klerikalna večina.

Nadalje je polemiziral proti dr. Egerju.

Glede predloga dr. Vilfana o podelitvi volilne pravice uradnikom južne železnice in drugih železnic se je izrekel, da bo njegova stranka glasovala proti temu predlogu. Na to je skušal dokazati demokratičnost v razpravi se nahajajočega zakonskega načrta. Pri tem je dr. Šusteršič neprestano apostrofiral nekega »dvornega svetnika«. Z ozirom na to se je slišal v zbornici klic: Dr. Šusteršiču še vedno straši v glavi dvorni svetnik dr. Ploj.

Stranka — »resnega dela«.

Z ozirom na Ganglovo resolucijo o uvedbi splošne in enake volilne pravice je rekel Šusteršič, da je njegova stranka — stranka — resnega dela, zato tudi ne bo glasovala za Ganglovo resolucijo, ki je baje Ganglu samo figovo »perje« (!!) s katerim on misli prikriti svoje pravo mišljenje, češ to mu velevalo zveze s socijalnimi demokrati. (Dr. Triller: Kaj mu to očitate, saj ima pravico do tega!)

Ko je Šusteršič končal svoj govor, so mu klerikalci ploskali.

Posl. Gangl je reagiral na izvajanje dr. Šusteršiča naglašajoč, da ne pozna v svojem delovanju nobenega figovega peresa. Njegovo delovanje je odkrito in izvira iz globokega notranjega prepričanja. Zato zavrže z vso odločnostjo dr. Šusteršičeve insinuuje.

Ko je Gangl končal, mu je nekdo zaploskal na desni galeriji. Takoj se

je oglašil deželni odbornik Evgen Jarc ter zaklical: G. deželni glavar, galerija ploska.

Dr. Triller: »Glejte, glejte, prof. Jarc igra policaja! Če se kdo na galeriji zasmee, pa je to klerikalna stranka v nevarnosti in Jarc kriči kakor deček: »Gospod glavar, gospod glavar! Jarc se akoma opraviševati. Dr. Triller: Da, da, to je stranka resnega dela. Splošen krah v vsi zbornici, Jarc se razramečen nervozno ziblje na svojem sedalu.

Končno je imel referent dr. Pegan zaključni govor, na kar je deželni glavar proglasil glavno razpravo za končano ter odredil glasovanje.

Za je glasovala samo klerikalna večina. Na to se je vrnila podrobna debata. Vsi spreminjalni predlogi in resolucije, ki so jih stavili napredni poslanci, so bili odklonjeni.

Za Višnjikarjev predlog je glasoval tudi klerikalni poslanec K o s a k, kar se je splošno opažalo. Z njim se deči poslanec Kobi ga je s svinčnikom podrezal ter mu hotel brati levite. Košak pa se je držal resno kakor vselej ter je z energično gesto zavrnil, da bi ga Kobi pončeval, kako naj glasuje.

Poročilo deželnega odbora je bilo na to sprejeto tudi v specialni razpravi.

Ker je bil dnevi red izčrpan, je dež. glavar pl. Šuklje zaključil sejo ter izjavil, naglašajoč, da je treba dati časa odsekom za delo, da bo prihodnjo sejo sklical pismenim potom.

Dnevne vesti.

+ Resolucijo dr. Šusteršiča glede nepotrditve ljubljanskega župana in razpusta občinskega sveta smo že v današnjem uvodniku označili kot pravo pravcato zaupnico baronu Schwarzu in baronu Härtlu. Treba je to jezuitsko resolucijo le preudarno prečitati in takoj se spozna njen pravi značaj. Resolucija ne obžaluje postopanja vlade in tega postopanja ne oboja, marveč le izreka obžalovanja, da je prišlo do suspendiranja mestnega statuta. To se pravi, da ni vlada kriva, da je prišlo do suspendiranja mestnega statuta, nego da je vlada to morala storiti. Z drugimi besedami: Klerikalci odobravajo vladno postopanje, češ, da drugače ni mogla. In ti ljudje govore v isti sapi o občinski avtonomiji. To je pač prava komedija.

+ Advokat in politika. Kdor ni na glavo padel, tisti ve, da ima vsak advokat očitno izubo in škodo, kakor hitro se začne baviti s politikom. To je čisto naravno. Kdor se bavi s politikom, mora računati z nasprotji in ta nasprotja občuti najprej in najhuje v svoji pisarni. Politiko čelo vzame mnogo časa in kdor svoj čas v večji ali manjši meri porablja za politiko, ta mora svojo pisarno zane-marjati, v sled česar mu dostikrat izostajajo najvažnejši klienti. Kakor rečeno, ve to vsak, kdor ni na glavo padel in ni ga morda kmalu advokata, na katerem bi se bilo to tako očitno pokazalo, kakor na dr. Tavčarju. Danes bi imel dr. Tavčar čisto gotovo svojih stotisoč kron več premoženja, če bi se ne bil posvetil politiki. Ko dr. Tavčar se ni bil politik, je imel svoj prvi leti svojega odvetniškega delovanja največje pisarno na Kranjskem in lahko bi bil zaslužil kolikor bi bil le hotel, če bi se ne bil lotil politike. Treba je le pogledati okrog sebe in treba je le pogledati, kako uspevajo pisarne tistih advokatov, ki niso politiki in tistih ki so politiki. Zato je pa samo infamija in nič drugega kakor infamija, kar pišejo zdej plešasti mladinci, da so časih ljudje samo zato drli v pisarno dr. Tavčarja, ker je politik in da mu je nesla veliko več kot bi mu nesla, če bi ne bil politik. Ravno nasprotno je res. Dr. Tavčar je imel od politike v svoji pisarni največjo škodo. Lahko bi imel še danes veliko pisarno, ki bi mnogo nesla, ko bi se ne bil nikoli bavil s politikom. Dr. Tavčar ni edini advokat, ki mu je politika storila veliko škodo v pisarni; to, kar je s svojo pisarno doživel dr. Tavčar, to čutijo v večji ali manjši meri tudi drugi advokati, ki se bavijo s politikom, liberalni in tudi klerikalni. To ve pa tudi vsa javnost in zato z ogorčenjem oboja početje tistih ljudi, ki z očitnimi lažmi skušajo izpodnesti tla možu, ki je storil velikansko žrtev, ko je svoje redke moči posvetil narodni in napredni stvari in je v časti osivel in imel vsled svojega političnega delovanja kot advokat veli ko izubo.

+ Nad vse klavne vloge je v večrajnji seji deželnega zbora igrati deželni predsednik baron Schwarz. Mož je bil, kakor pravijo Nemci »ein Bild des Jammers«. Vse zelen je bil, tresel se je po vsem životu in pri govorniku se je davil, kakor bi bil v grlu bolan. Videli smo že različne deželne predsednike zastopati vlado v deželnem zboru, a pomnimo se Auerperga, Widmanna, Kaline, Winklerja in Heina. A kako uboštvo reprezentuje v primeri s temi baron

Schwara! Klavrnega zastopnika, kakor je ta baron Schwarz bi vlada pač ne mogla poslati v dež. zbor.

+ »Nared odgovodejce« se veseli v »Učiteljski tiskarni« izhajajoče glasilo. Pa se malo prezgodaj veseli. Odgovodali so deželni Narodnemu Ribnikar, dr. Žerjav in mati dr. Žerjava. Če ga odpreva tudi še kak drug mladit, nam še dolgo ne bo treba jokati, slasti ker se število naših naročnikov in odjemalcev stalno zmanjša in ga še dolgo na celem slovj. jugu ne bo lista, ki bi imel toliko naročnikov kakor »Slov. Narode«.

+ G. Belar, kaj je s vašo obljubo? Kakor znano, je dobil dež. šolski nadzornik Belar za nepotrebne Peerzove šulferajnske šole po Češkem aprobatum pri klerikalni večini v deželnem šol. svetu z obljubo, da v te šole ne bodo sprejemali slovenskih otrok. In klerikalci so res verjeli prazni obljubi. Sedaj pa nam naj Belar predstavi učence šulferajnske šole v Brčicah pri Semiču. V ta šolski okoliš spadajo le 3 kočevske hiše, a otrok je v šoli do 40. Samo iz Koba, Gabra in celo iz Vapjeje vasi tik pred semiško šolo so zavabili letos nemški agitatorji v šulferajnsko šolo 25 slovenskih otrok. Klerikalni člani dež. šol. sveta, primite vendar Belarja za besedo. Brez slov. otrok bi moral »Schulverein« šolo v Brčicah takoj zapreti.

+ Oražnov list pozivljam, da objavi pismo, v katerem sem baje imenoval kateregakoli »Skalaša« vobče ali pa dr. Oražna posebej »fata«.

Dr. Karl Triller.

+ Nova klerikalna hudobija. Nekateri mlajši strupeni duhovniki v mariborski in ptujski okolici hujskajo proti družbi sv. Cirila in Metoda s tem, da kmetskemu ljudstvu pravijo: družba podpira nemške in nemškotarske učitelje. Tako daleč zapelje politična strast. Z liberalizmom ne morejo klerikalci niti s pomočjo socijalnih demokratov škodovati družbi. Ker ljudstvo vidi, da se v družbinih solah mladina vzgaja na narodni in verski podlagi. Zato so si izmislili še podležjo laž. Nič se ne čudimo, ako gačno hudobni obrekovalci razglašajo, da družba nabira svoj obrambni sklad pravzaprav za Roseggerjev fond in da je tajni vodja družbe protestantovski pastor Mahner. Klerikalna hudobija ne pozna meje.

+ Poslanec Dobernik hoče postati predsednik delegacij. Koroski poslanec Dobernik se že delj časa na vse pretege trudi, da kolikor mogoče povzdigne pomen in važnost delegacij. Ko se je pa zdaj konstatiralo, da je sklicanje delegacij popolnoma nezakonito, Dobernik zelo previdno molči. Iz tega napravljajo »Arbeiter Zeitung« zaključek, da ima Dobernik pri tem svoje posebne namene. Dobernik je namreč povabil nemške delegate, da se dogovore, kako bodo porazdelili mandate v predsedstvu in pa v posameznih odsekih delegacije. To postopanje Dobernikovo pa da misliti — najbrže hoče postati predsednik delegacij. Tega veselja pa menda vseeno ne bodo napravili temu koroskemu renegatu, vsaj se bodo vendar tudi v delegaciji enkrat postavili slovenski delegati na stališče, da imajo le oni pravico do predsedniškega mesta.

+ Iz šolske službe. Imenovani so: suplentinja Julija Kromar v Beli cerkvi za prov. učiteljico v Stopičah; učiteljska kandidatinja Ivana Drakler za prov. učiteljico v Virni vasi; učiteljski kandidat Josip Zakrajšek za prov. učitelja v Valti vasi; učiteljica Terezija Ravhkar za prov. voditeljico v Valti vasi; suplentinja Angela Kenda v Radovljici za prov. učiteljico v Kamniku; učiteljska kandidatinja Marija Medič za prov. učiteljico v Domžalah; učiteljska kandidatinja Klotilda Burger za prov. učiteljico v Krašnji; učiteljska kandidatinja Angela Mali za prov. učiteljico v Suhorju.

+ G. kapelnik slovenske opere napaden. Večraj zvečer po skušaji je šel g. kapelnik prof. Fr. Reiner iz gledališča po Bleiweisovi cesti domov. Nekako na križišču Bleiweisove ceste in ceste na Rudolfovo železnico pa mu je prišel nasproti popolnoma pijan plavalas, majhen in suh infanterist pešpolka št. 27. Bilo je okoli 3/4, na 11. Infanterist je zakričal nad kapelnikom ter ga obenem udaril s pestjo po obrazu. Kapelnik je šel iskat policijskega stražnika, a je našel prvega šele pri poštni, kateremu je vse poročal. Obenem je telefoniral v vojašnico pešpolka št. 27. Napadi teh vojakov se torej ponavljajo dan na dan. Slovenski listi poročajo vsak hip o novih sirovostih in razbojništvih podivjanih vojakov, a ne sliši se, da bi bil kdo zato kaznovan. Opozorjamo naše oblasti na ta dejstva s pozivom, da napravijo radikalno konec takim banditstvom.

+ Nova žena kajiga. C. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk je odobrilo knjigo: Dr. Joap Pipenbacher, Latinska vladnica, I. del.

Lep obilniški predstavnik v Mostah pri Ljubljani je za občinskega predstojnika Jože Oražna, velik klerikalos pred bogom in pred ljudmi.

Ta možakar se je nedavno izrazil, da njemu ni nič mar niti deželni predsednik Schwarz, niti deželna vlada. On kot občinski predstavnik dela kar hoče, kar se njemu zluhi. Zdej je mož dokazal, da je res tako, kakor je govoril. Za Ljubljano in okolico je rasglažen pasji kontumac, vendar Oražmov pes brez nagobčnika leta po Mostah. Pes je ugriznil nekega otroka, vsled česar bi se zgodila lahko velika nesreča, ker ni izključeno, da bi Oražmov pes ne bil stekel. Ko je Oražem izvedel, da njegov pes popada otroke, je rekel: »Prav je!« Tako torej! Človek, ki je v prvi vrsti poklican, da gleda na to, da se postave izvršujejo, jih sam brezvestno krši. Tako se godi v kranjski deželi pod »katoliško« vlado.

Kragulj v Šiški. Dne 29. septembra sta bila na nekem dvorišču v Sp. Šiški ukradena dva domača zajca, vredna 30 K, kakor tudi 40 K vreden pav in 30 K vredna pavovka.

Za vstop v kmetijsko šolo na Grmu se je oglasilo 52 prosilcev. To je najboljši dokaz, kako potrebna je bila reorganizacija zavoda. Letos se bo prvič zgodilo, da ne bo mogoče vseh prosilcev sprejeti.

Gospodinska šola v Šmihelu pri Novem mestu se je o priliki cesarjevega godu, dne 4. oktobra po slovenski službi božji z nagovori načelnika kuratorija monsignora Peterlina in ravnatelja Rohmana v praznično olepšani učni sobi samostana ubogih šolskih sester De Notre Dame otvorila.

»Slovenska čitalnica v Idriji« je prva prišla pod nož idrijskim mladincem. Povod je ta, da je računalo društvo prireditelj koncerta »Strune« za posojlo klavirja 50 K, od katere vsote pa bi prejeli 20 K nazaj, če bi se klavir vrnil nepoškodovan. Odbor je v tem slučaju varoval samo interes društva, kar mu je dolžnost, saj je društveno imetje pred zasebnim. O kaki nenaklonjenosti prirediteljem koncerta ne more biti govora, saj je predsednik Čitalnice sam brezplačno ponudil svoj novouglaseni klavir na razpolago. In kako bi bila udeležba na koncertu, če bi ne bilo ravno čitalničarjev! Na to naj si mladinci odgovore. Kdo jim je posodil stole, fotelje in drugo? Skrajna in grda nevladnost je, da prihajajo sedaj prireditelji koncerta, ki se sodeč po prisavi mladinskega glasila, indentifikujejo z idrijskimi mladinci, z zmerjenjem in zabavljanjem proti društvu, ki bi mu bili ravno dolžni posebne hvale. Govoriti o frakaciji v društvu, ki je svojo lastno korist zastopavilo z izredno požrtvovalnostjo splošni, je pač vredno samo praznih, pa tolikanj bolj domišljavih idrijskih mladinskih kričev. Dopolnjen mladincov naj blagovoli tudi povedati imena članov, ki v zadnjem času izstopajo. Sicer pa je dopis tak, da se takoj spozna, da je iz peresa političnega otročaja, ki niti za 3 leta nazaj ni sposoben zasledovati razvoja razmer. Je pa tudi za »Čitalnico« vseeno, kako sodijo mladinci o nji, doslej niso storili nič za njo, poslej pa se bo najbrže lepo zahvaljala za tako mladinsko sodelovanje!

Iz Gorij. V sredo dopoldne smo pokopali na tukajšnjem pokopališču našega domačina dr. Karla Schwegla, ki se je v ponedeljek v gradu Grimsice ustrelil v hipni zmesanosti. V nedeljo zvečer je bil v hotela Triglavu še dobre volje, v ponedeljek dopoldne je bil še vesel, popoldne si je pa pognal krogljo v srce. Vzrok neznan. Pokojnik je bil dobrega srca in simpatičnega vedenja, radi tega so ga služavniki v gradu radi imeli in tudi se je sploh priljubil vsakomur, kdor ga je poznal. Ker bi bil postal prihodnji gospodar gradu, je velika škoda, da smo Gorjanci in Blejci tako hitro izgubili moča, ki bi nam lahko vsestransko koristil.

Umril je v Celju vpojojeni okrajni tajnik, lastnik zlatega zaslužnega križca Tomaž Vajda v starosti 74 let. Pokojnik je bil vedno zvest narodnjak, ki je rad podpiral vsako narodno podjetje. Blag mu spomin!

Misteriozen slučaj. Iz Celovca poročajo v terek: Blizu Celovca so našli blizu železniškega tira nekega možkega. Bil je težko ranjen, imel je oko izbito ter je bil brez klobuka, palice in zavrtnika. Niso mogli dognati, kje je zadobil te poškodbe. Povedal je, da je profesor Hoterba iz Opave in da zdaj stalno stanuje na Dunaju. Ponesrečil se je v gorah. Ležal je že dva dni na dotičnem mestu. Več niso mogli od njega izvedeti. Prenesi so ga v bolnico.

Sveže ribe mesto mesa. V Gorici so ustanovili konsorcij, ki naj dela na to, da se bodo vsak dan uvažale sveže ribe iz Reke. Do zdaj so bile ribe za Goričane delikatesa, ki so se le v petek uživale. Ker je pa meso tako zelo drago, tedaj je prišel konsorcij na misel uvaževati ribe ter jih prodajati za tako nizke cene, da bodo lahko konkurirale s cenami govejega mesa. Kona. se je obrnil tudi na južno železnico, da bi omogočila ugodno sveso. Ali bi pri nas kaj takega ne bilo mogoče?

Štirinast milijonov. V Trstu je umrl osemdesetlet-

ni Albanec Adam Sterio, ki je navidezno živel v jako siromašnih razmerah. Zdal so pa našli v njegovi zapuščini vrednostnih papirjev v vrednosti enega milijona kron. Premoženje si je pridobil v Egiptu, predno so ga zasedli Angleži.

Ravnatelj aretirali. V Pulju so zaprli ravnatelja Clementa hotela »Riviera«. Družba je prišla avgusta meseca v denarne težkoče. Najbrže je s tem v zvezi aretacija.

Umrjivost v Ljubljani. Do večeraj je bilo v Ljubljani v letošnjem letu naznanjenih 1000 smrtnih slučajev, dočim se je lani to število doseglo že 30. septembra. Če se upošteva dejstvo, da število mestnega prebivalstva od leta do leta narašča in pa, da ljudstvo s kmetov kaj rado išče pomoči v tukajšnjih bolnišnicah, zdraviliščih, hiralnicah in ubožnih hišah, se mora priznati, da umrljivost v Ljubljani redno pojemlje.

S ceste. Ko se je peljal posestnik Fran Ilvar iz Sneberjev po Skofiji ulici proti Ambroževemu trgu, mu pride nasproti električni voz, katerega se je Ilvarjev konj ustrašil in skočil na stran, ter pri tem ubil pri poleg stoječi hiši neki stranki dve sipi.

Delavsko gibanje. Večeraj se je v južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 37 Makedoncev, 8 Ogrov in 7 Hrvatov, 64 Kočevarjev je šlo na Dunaj, 14 štajerskih Slovencev pa v Duchs - Lipotig. — K Gruberjevemu prekopu je prišlo 18, v Zagreb se je povrnilo 12, na Reko pa 9 Hrvatov.

Izgradnja je šivilja Kati Geigerjeva zlat za 10 K. Ivana Floretova pa bankovec za 10 K.

Današnji list ima prilogo Ant. Tomec iz Humupolca, Češko.

Društvena naznanila.

Litijska podružnica »Slovenskega planinskega društva« napravi prihodnjo nedeljo, dne 9. oktobra celodnevni izlet na Primskovo pri Litiiji. Odhod iz Litiije ob 7. jutraj. — Ob slabem, oziroma dvomljivem vremenu izlet izostane.

»Narodna Čitalnica« in »Godbeni klub« v Metliki priredita dne 9. oktobra v svojih prostorih »Vinsko trgatev«, spojeno s srečolovom in plesom. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 50 v za osebo. Različne pripravne se že vrše in jamčijo za prijetno zabavo.

Prosveta.

Slovensko gledališče. Danes, v četrtek se igra drugi (za nepar abonent) drama iz življenja Japoncev »Tajfun«. — Ta drama se igra dovršeno, ter je žela najboljše kritike, občinstvo pa jo je sprejelo z navdušenjem. Glavno žensko vlogo igra gđe. Setriilova. — V soboto se uprizori prvič »Knežina«. — V nedeljo sta dve predstavi: popoldne ob 3. Medvedov »Kacijanar«, zvečer pa se začne predstava že ob 7., da se omogoči gostom z dežele, vrniti se že z večernimi vlaki.

Slovensko deželno gledališče. V soboto se uprizori prvič Fr. Lehárjeva najnovejša opereta »Knežina«, ki ji je spisal besedilo Viktor Leon. Dejanje se vrši v Atenah in v atenski okolici. Za I. dejanje so nabavljene nove kulise in nov prospekt, moderne Atene. Za soliste je dalo napraviti gledališče nove kostume po vzorcih Johann Strauss - teatra na Dunaju. Plesne točke je aranžiral plesni učitelj gosp. Ed. Rozman. — Glavne vloge v opereti pojo in igrajo gđe. Hadrbolečeva, ga. Bukšekova in gđe. Thalerjeva, gg. Iličič, g. Bohuslav, g. Povhe in g. Nevole. Moški in ženski zbor sodelujeta v predgri in v I. dejanju.

Nedeljske večerne gledališke predstave se bodo začele odleže že ob 7., da se ustreže želji zunanjih gostov, ki se hočejo po predstavi odpraviti domov. Na to opozarjamo društva na deželi!

Gledališki lepki prinašajo poleg sporeda in oseboja na drugi strani vedno tudi kratko vsebino in karakterizacijo dotične drame, opere ali operete. Narodna društva in javni lokali morejo dobiti lepake brezplačno, privatniki dobe lepake za vso sezono za 3 K. Reflektantje naj se oglašijo pri blagajnici.

Melhor Lengyel: Tajfun. Drama v štirih dejanjih. Meseca marca t. l. se je igrala prvič v Berlinu drama »Tajfun«, ki je izzvala velikansko senzacijo. Docela neznan madžarski dramatik je mahoma dosegel največji gledališki uspeh s svojim efektinim, kontrastov bogatim in takozvanih »hvaležnih« ulog polnim dramatskim delom. Dejanje se vrši v Parizu, in sicer v družbi odličnih Japoncev, ki so prišli po naročilo japonske vlade v Evropo studirati najvažnejše kulturne pridobitve. Te pridobitve hočejo spoznati, da koristijo svoji naglo napredujoči domovini. Največjo, najtežjo misijo nosi dr. Nitobe Tokeram (g. Nučić), ki ima tudi nalogo, da napiše za svojo

vlado temeljito delo o izkustvih in razkritjih v Evropi. Pomagajo mu tovariši, na čelu jim starca Yoshikava in Kobayashi (g. Danilo in g. Bohuslav). Japonci občujejo sveda v učenci, pisatelji in drugimi inteligentnimi pariškimi krogi, med temi zlasti s profesorjem Dupontom (g. Verovšek) in Charlom Renardom-Beinskim (g. Skrbinič). Dr. Tokeram ima nestalno ljubico, Heleno Laroche (gđe. Setriilova), ki ga vara z Beinskim. V strastnem prizoru, v katerem Helena kruto užali narodni ponos dr. Tokerama, zadavi besni dr. Tokeram nezvesto ljubico. Zločin prevzame nase mladi Hironari (g. Vekoslav Drenovec), da reši dr. Tokeram, ki je domovini potreben. Pri porotni obravnavi igrajo vsi Japonci premetenozvijane vloge, katere so si med seboj razdelili, le dr. Tokeram se za hip, premagan od vesti in sočutja, izda kot pravi zločinec. Toda Japonci ga z rafinirano komedijo rešijo. Mladega Hironarija obsodi porota v sedemletno ječo, dr. Tokeram dovrši svojo državniško nalogo, a iz bolesti zaradi umora ljubljene ženske, Helene, umre. »Dovršil je svoje delo, toda njega je ubil zrak Evrope.« pravi stari Kobayashi. »Gorje nam, Japoncem, ako pride k nam z evropsko kulturo tudi evropska propalost! Uničila nam je najboljšega moža, najodličnejšega. Ni ga bilo več spoznati, saj ni bil več Japonec.« Kontrast pokvarjene evropske gejske Helene, je plemenita Olga Meunier (gđe. Wintrova), ki ves čas tiho ljubi dr. Tokeram, ter mu je v zadnjih mesecih — kakor nesrečni Beinsky — najboljša prijateljica. Lengyel je napisal s »Tajfunom« tendenčno delo, v katerem kaže Japonce kot vzor rodoljubnega, strogo organiziranega in čudovito discipliniranega naroda v nasprotju z blaziranimi, prenasicejimi, strastem vdanimi Evropejci. Japonci stori za domovino vse, ter delajo resno po geslu: Vsi za enega, eden za vse. Odtod njihov čudovito nagli napredek na vseh poljih. V glavnih duševnih središčih Evrope, se uče neprestano, da si le čim naglje svoje vse pridobitve moderne kulture. Zlasti pa odlikuje Japonce neomajna složnost, ki z njo dosežajo najlepše uspehe. Drama »Tajfun« je senzacija najnovejšega repertoira, ter se igra po vsej Evropi. Uprizori pa se tudi na Japonskem. Lengyel je očividno učencem V. Sardouov, ter stremi predvsem za učinkom, efektom in lepimi ulogami. Milje, ki je bistveno pripomogel Puccinijevi operi »Madame Butterfly« k uspehu, je tudi tej prvi drami iz življenja Japoncev pridobil splošno zanimanje. Kot efektno gledališko delo apartnega, originalnega dejanja, ki ni brez literarnih prizorov, bo »Tajfun« nedvomno ugajal tudi slovenski publiki. Temeljna ideja je za nas celo — aktualna!

Slovensko gledališče v Mariboru vprizori v nedeljo, 9. t. m. ob 1/4. uri popoldne narodno Jurčič - Govekarjevo igro »Rokovnjač«. To je prva popoldanska predstava v mariborskem slovenskem gledališču. »Dramatično društvo« je s tem, da je doletelo v letošnji sezoni popoldanske predstave, hotelo nuditi priloznost tudi tistim, katerim zvečer ni mogoče priti k predstavam, da lahko posejijo slovensko gledališče. Upamo, da smo s tem ustregli mnogim, upamo pa tudi, da bodo popoldanske predstave obiskane istotako dobro, kakor večerne.

Telefonska in brzjavna poročila.

Slučaj meščanskega učitelja Aistricha. Celje, 6. oktobra. Izid svoj čas poročane disciplinarne preiskave proti meščanskemu učitelju Aistrichu je ta, da je moral Aistrich iz Celja v Voitsberg, kjer je večeraj nastopil službo. Prestavljenje ima čisto politični značaj — in čudno je, da nemška učiteljska zveza na Štajerskem niti ne zgane vsled krivice, storjene lastnemu tovarišu! Seveda — v deželnem odboru in v tej zvezi komandirajo nacionalci — zato molk!

Hmeljska kupčija v Savinski dolini. Zalec, 6. oktobra. Hmeljska kupčija je po Savinski dolini precej poihnila. Kdor ima dobro blago, ga drži, ker se cene na nemških in čeških trgih počasi, a stalno utrjujejo. Cene so narastle nad 100 kron po 50 kg; ne gleda se tudi toliko več na strogo zeleno barvo.

Nacionalno - politična komisija za češki deželni zbor.

Praga, 6. oktobra. Nacionalno-politična komisija za češki deželni zbor, ki se je večeraj dopoldne sešla k drugi seji, je generalno debato nadaljevala celo popoldne in končala svoje delo ob 8. zvečer. Generalna debata je s tem končana in se preide sedaj v specialno debato. V ta namen

je bil izvoljen subkomite, obstoječ iz 14 članov, v katerega pošljejo Čehi 5, Nemci 5 in velkosestniki 4 odposlance. Ta subkomite je imel danes dopoldne sejo, da se zedini glede tega, na kak način naj se razdeli gradivo po vladi in po posameznih strankah predloženih predlog za češki deželni zbor, ter ima zlasti odločiti, ali naj se za posamezne oddelke teh vprašanj izvoli še posebne pododseke in na kak način naj ti poslujejo. O vseh teh predlogih odloči potem danes popoldne plenarna nacionalno - politična komisija, ki ima v ta namen popoldne sejo.

Skupne ministrske konference.

S. — Dunaj, 6. oktobra. Pri vojnem ministru so se vršila večeraj posvetovanja o novem vojaškem kazenskem procesu in so bila ob 6. zvečer prekinjena, ter se bodo nadaljevala prihodnje dni. — Danes ob 10. dopoldne so se pričele skupne ministrske konference pri zunanjem ministru grofu Aehrenthalu, da pripravijo gradivo za delegacije. Teh posvetovanj so se udeležili skupni minister Burian, vojni minister Schönau, poveljnik mornarice grof Montecuculli, oba ministrska predsednika baron Bienerth in grof Khuen-Hedervary, oba finančna ministra Lukacs in Bilinski in obo domobranska ministra Georgy in Hazay.

S. — Dunaj, 6. oktobra. Ogrski finančni minister Lukacs se je večeraj pripeljal na Dunaj, ter je inel konferenco s finančnim ministrom Bilinskim o skupnem proračunu. Ravnotako je došel večeraj na Dunaj ogrski naučni minister Zichy, kateri je bil danes sprejet od cesarja v avdienci. Od cesarja je bil danes sprejet v avdienci tudi ministrski predsednik grof Khuen - Hedervary. Na Niževavstrijskem se ne zvišajo doklade na pivo.

A. — Dunaj, 6. oktobra. Antisemitski klub niževavstrijskih deželnih poslancev je sklenil, da deželne naklade na pivo ne uvede.

Volitev hrvaških delegatov v delegacijo.

S. — Budimpešta, 6. oktobra. V večerajšnji seji poslanske zbornice so bili izvoljeni kot delegati v delegacijo ministerjalni svetnik Grahovec, bivši ban grof Pejačević, Aleksander Popović in M. Ljpuč. Za namestnika je bil izvoljen V. Mucavič. Ogrska korespondenca pravi z ozirom na te volitve, da se prištevava hrvaške delegat vladni večini, zaradi tega da je imela takozvana delovna stranka odločilno besedo glede volitve teh delegatov. Ker pa je srbsko - hrvaška koalicijska brzojavno sporočila od nje imenovane kandidatke se-le v ponedeljek zvečer, vladna večina pa je že v nedeljo sestavila kandidatno listo, zaradi tega, da se ni mogla več ozirati na želje koalicijske pri volitvi delegatov.

Madžari in prestolonaslednik Fran Ferdinand.

M. — Budimpešta, 6. oktobra. »Pester Napoleo« piše o stališču prestolonaslednika napram ogrskim zahtevam in ogrski vladi. Prestolonaslednik ni nikakršen pristaš centralistične moči, pač pa je odločen pristaš ideje moči avstrijske krone, katera edina je upravičena zavzemati silno stališče v evropskem koncertu.

Njegovo stališče glede ogrskih vprašanj je dano na podlagi tega naziranja. On je odločen nasprotnik vsake izsiljevalne politike in odločen nasprotnik koncesij. Priznava zahteve takozvanega programa deveterih. Tudi je za volilno reformo na Ogrskem, le ni zagovornik splošne in enake volilne pravice na Ogrskem, temveč le času primerne preosnove sedaj obstoječega volilnega reda na Ogrskem. Za časa zasedanj delegacij bo stopil tudi v ožje stike s člani ogrskega kabineta.

Tajna pogodba med Avstrijo in Turčijo.

M. — Pariz, 6. oktobra. List »Action« poroča, da je že nekaj mesecev sem obstoja med Avstrijo in Turčijo tajna pogodba, po kateri garantira Avstrija Turčiji, da jej prikoči na pomoč proti vsakemu koraku, ki bi ga eventualno zvezane države na Balkanu proti Turčiji podvezle. Turčija pa je na drugi strani zavezana, da ne pristopi k nobenemu grupiranju evropskih veselil, ki bi bilo trozvezno sovražno. Turško - rumnska vojaška konvencija je le posledica avstrijsko - turškega sporazuma.

REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM.

Revolucionarji popolni zmagovalci. S. — Dunaj, 6. oktobra. Revolucija na Portugalskem je ostala zmagovalca. Glavnega mesta Lisabone gospodarji so revolucionarji. Kakor so posame iz vseh vesti, je tudi provinca popolnoma na strani republikanske ideje in prebivalstvo simpatično pozdravlja novo ustavo in novo obliko portugalske države.

Velika škoda v Lisaboni.

M. — Madrid, 6. oktobra. Brzojavke iz Lisabone javljajo, da je škoda,

da, katero so napravile vojne ladje s svojim bombardementom kraljeve palače, v mestu precejšna in da je zlasti vsa okolica okoli kraljeve palače vsa razbita in razdrta. Izbruh revolucije po Canelajasevem porešilu.

M. — Madrid, 6. oktobra. Španski ministrski predsednik Canelajes je večeraj pripovedoval, kako se je začela revolucija na Portugalskem. V tork popoldne proti drugi uri se je naenkrat oddalo 21 strelkov iz topov bojnih ladij, zasidranih pred Lisabonskim pristaniščem. Prebivalstvo je hitelo na ulice radovedno, kaj to pomeni, deloma pa je ostalo pri oknih. Zvonovi po lisabonskih cerkvah so začeli zvoniti, iz pušk so se začeli streliti, revolucija je že izbruhnila. Teh 21 strelkov je bila napoved izbruha. Takoj je bila od strani portugalske vlade mobilizirana lisabonska policija ter je tudi takoj nastopila proti upornikom. Uporniki so imeli pripravljene bombe in tudi vojaštvo, ki je bilo res komandirano proti revolucionarjem, je že takoj iz vsega početka prestopilo skoraj do polovice v nasprotni tabor. Vnel se je oster in dolgotrajen boj, v katerem je padlo zlasti mnogo častnikov, kajti skoraj vsi višji častniki so stali na strani kralja in stare vlade.

M. — Madrid, 6. oktobra. Iz Lisabone se brzojavlja, da je bil med prvimi polki, kateri so prestopili v republikanski tabor, 13. infanterijski regiment, katerega častni polkovnik je španski kralj Alfonz.

Kralj in kraljica-mati na angleški ladji.

M. — London, 6. oktobra. Kralj Manuel in kraljica-mati sta, kakor se uradno poroča, na krovu angleške vojne ladje »Newcastle«, torej rešena, in se nahajata na potu v London.

Portugalski kralj gre v San Sebastijan.

M. — Pariz, 6. oktobra. Ob 11. ponoči je došla semkaj brzojavka, katera poroča, da se je podal portugalski kralj Manuel v San Sebastijan na Španskem. — Od druge strani zopet poročajo, da je kralj Manuel takoj, ko je izbruhnila vstaja, pobeignil ter se podal v Cindro, kjer je baje na varnem. — Revolucionarji so napravili po ulicah barikade, zato se je boj cel dan nadaljeval, zvečer pa je bil boj že končan.

Kralj za vedno pregnan.

M. — Pariz, 6. oktobra. »Temps« javlja, da se nova portugalska vlada ni zadovoljila samo z resignacijo kralja, temveč da je izrekla nad njim tudi večno prognanstvo iz Portugalske. Španske vojne ladje pred Lisabono.

M. — Madrid, 6. oktobra. Španska vojna ladja »Numancia« je odplula iz Algeria proti Lisaboni.

Revolucionarji proti angleški bojni ladji.

M. — Pariz, 6. oktobra. Angleška bojna ladja »Newcastle«, ki je prišla v pristanišče Lisabone, ni mogla do obrežja, ker so jej zaprli pot revolucionarji s svojim vojnim brodom in je zagrozili, da jo razstrelje, če bi poskušala priti v pristanišče.

Zvest kraljev pristaš.

M. — Pariz, 6. oktobra. Vojaški guverner v Lisaboni s imenom Burgaes je, ko je videl, da republikanci zmagojujejo, skočil iz svojega stanovanja skozi okno na ulico ter se ubil. — Nova vlada strogo pazi na mir in red. Inozemska poslanštva so strogo zastražena.

Španska priznava portugalsko republiko.

M. — Pariz, 6. oktobra. Španski poslanik v Lisaboni se je že predstavil v gala-uniformi vizitirni republikanski vladi v Lisaboni, ter izjavil, da Španska priznava republiko. Ljudstvo je poslaniku prirejalo na ulici entuzijastične ovacije.

Kralj Manuel na ladji kraljice Amalije.

F. — Pariz, 6. oktobra. Ministrstvo zunanjih zadev je bilo obvoščeno, da je vojvoda Oporto, ki se nahaja na ladji kraljice-matere Amalije, sporočil, da se tudi kralj Manuel nahaja tam in da je s svojim spremstvom vred pobeignil iz Lisabone.

Republikanci premagani.

M. — Pariz, 6. oktobra. Tukajšnje ministrstvo zunanjih zadev je dobilo vest, da so revolucionarji v Oporto podlegli in da je kralju verno vojaštvo na poti proti Lisaboni.

Kralj ujetnik republikancev.

M. — London 6. oktobra. Kralj Manuel se, kakor se ravno semkaj poroča iz Lisabone, še vedno nahaja v Lisaboni in sicer v palači Necesidades, ki je zastražena od republikancev.

M. — London 6. oktobra. Druge vesti se zopet glase, da je kralj Manuel kot ujetnik na neki portugalski bojni ladji, ki se nahaja v rokah republikancev.

Nova vlada.

M. — Madrid 6. oktobra. Provizorična republikanska vlada na Portugalskem je pod predsedstvom Teofila Braga.

Manuel se je formalno odpovedal prestolu.

F. — Pariz, 6. oktobra. Kralj Manuel je — kakor se semkaj poroča — pred svojim begom omni formula resigniral na prestol ter podpisal republikanskim voditeljem tak dokument. Republikanski komite mu je radi tega obljubil, da ostane njegovo življenje nedotaknjeno in da sme tudi svoje premoženje vzeti s seboj. Tudi se dovoli kralju pozneje dosmrtna renta.

Žrtve bojev.

P. — Pariz, 6. oktobra. Semkaj dohajajo vesti, da so boji v Lisaboni zahtevali mnogo žrtev. Čez 100 ljudi je že mrtvih in na stotine teško ranjenih.

Proklamacija republike.

F. — Pariz, 6. oktobra. Zadnje vesti iz Lisabone se glase, da je prebivalstvo sprejelo z velikim navdušenjem proklamacijo republike. Na ulicah so se vršili ganljivi prizori. Vojaštvo in meščanstvo je fraternaliziralo med seboj, klici: »Portugalska je sedaj prosta! Živela portugalska republika! so se slišali. Balkoni republikanski voditeljev so bili zvečer iluminirani.

Kralj na varnem.

M. — Pariz, 6. oktobra. Iz Lisabone dohajajo poročila, da je kralj takoj takrat, ko je izbruhnila revolucija, pobeignil in da se nahaja na varnem ter da se v provinci pojavlja močno gibanje za kraljevsko idejo.

Kralj ima še dosti pristašev.

M. — Madrid 6. oktobra. Ministrstvo notranjih zadev je dobilo obvestilo, da je večina vojaštva in prebivalstva še vedno na strani kralja in da je samo vsa mornarica na strani republikancev. — Kralj se nahaja na krovu neke portugalske bojne ladje, ki je zasidrana v reki Tajo. Njemu zveste vojaške posadke v različnih garnizijah maršira proti Lisaboni, da se sprime z revolucionarji.

Kje je pravzaprav kralj Manuel?

F. — Dunny 6. oktobra. Kje se pravzaprav nahaja sedaj kralj Manuel, danes še ni razjasneno, ker si tozadevne vesti tako zelo nasprotujejo in jih ni mogoče kontrolirati.

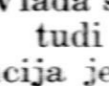
Vtisk revolucije na Španskem.

M. — Madrid, 6. oktobra. V Madridu in na Španskem sploh so vesti o portugalski revoluciji napravile velikanski vtisk. Vlada se boji, da bi ne nastale iz tega tudi posledice na Španskem. Policija je vsa na nogah in neprestano patrolira po ulicah, ministrski svet je v permanentni vojaštvo je konsignirano. Mornariški poveljnik je dobil ukaz, da odpluje z večjim številom križark pred Lisabono.

Darila.

Za »Sokoiski dom« v Idriji je daroval gospod Peter Poljanšek, c. kr. finančne straže nadpaznik v p. v. Senožcah znesek 6 K 45 vin. Vrlemu rojaku, ki se tudi izven doma spominja narodnih društev v svojem domačem kraju, izreka odbor društva »Sokoiski dom« najiskrenejšo zahvalo.

Mesto posebnega obvestila.

Janko in Ana Jagodic javljata potrjeni srcem vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je njihova ljubljena hčerka

ANČI

v tork, 4. t. m. odšla med kraljce. Pogreb ljubljene rajnice se vrši jutri v petek, 7. t. m. ob 2. uri pop. iz mrtvašnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, 6. oktobra 1910.

I K O

Najboljša ura sedanjosti:

zlate, srebrne, tula, nikeljasta in jeklene se dobi samo pri

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg.

Lasna tovarna ur v Švic.

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

I K O

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred okrajnim sodiščem.

Klerikalna protičužiteljska gonja spet pred sodiščem. Skoro se bomo že morali navaditi na to, da bodo napredni učitelji naravnost pred sodiščem morali zavračati ono sistematično gonjo, ki jo proti njim podpihuje klerikalna stranka. Zadnjič smo poročali, da so bili pri tukajšnjem okrajnem sodišču v zapor obsojeni klerikalni prvaki iz Rudnika, ki so čast kradli poštemu učitelju, ki ima to edino »napako«, da je napredni, danes moramo poročati o novi aferi. To pot gre za nadučitelja gosp. Keteja iz Brezovice pri Ljubljani. Posest. Jernej Novak ga je namreč dne 22. septembra v gostilni vpriču več ljudi javno obdolžil, da je proti šolskim otrokom rekel, da »kaplanova maša ni nič vredna«. Nadučitelj je seveda klerikalnega možakarja tožil in večeraj je bila obravnava. Obtoženec je sicer priznal, da obdolžitve ne more dokazati, izgovarjal se je pa, da je »mislil učenika malo posvariti«. Preklicati pa svoje trditve vendarle ni hotel, akoravno mu je obtožitelj prav lojalno ponujal poravnavo. Sodnik je Novaka obsodil na en teden zapor. — Stvar je sama na sebi prav malenkostna in v drugačnih razmerah bi se res skoro ne izplačalo o nji pisati. Ali pri nas je zdaj v dobi klerikalnega terorizma, ki ga občutijo še prav posebno napredni učitelji, stvar popolnoma drugačna. Saj vemo, kako to gre: najprej tak neosnovan očitek proti naprednemu učitelju kje v kakšni gostilnici; nato važna seja klerikalnega občinskega zastojstva, v kateri se začenja proti naprednemu učitelju na podlagi one gostilniške neosnovane obdolžitve disciplinarna preiskava; nato sledi disciplinarna preiskava, ki ima seveda popolnoma negativen rezultat, ali naprednega učitelja vseno prestavijo kam strani »iz službenih ozirov« in — namen je dosežen. Zato nasproti klerikalnim obkrovalcem naprednega učiteljstva prav nobenega pardaona! Stopiti jim je treba vsakokrat takoj in energično na dolgi, opravljivi jezik in porobiti, da se vsaka laž proti naprednemu učitelju eksemplarično kaznuje! Če bodo klerikalni možakarji izprevideli, da je za vsako lažljivo in razčlajivo besedo proti naprednemu učitelju treba dati odgovor pred sodiščem, bodo že postali previdnejši, bodo bolj brzdale svoje jezike in bodo svoje besede bolj strogo držali na tehtnico, kot to delajo sedaj.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Pretep na cesti. Dne 30. julija t. l. zvečer popivala sta v Zabkarjevi gostilni v Voklem posestnikova sina Miha Zumer in France Pravar. Zunanji gostilne sta se jela nekaj pripraviti, nakar je zadal Zumer Pravharju dve tako močni zanjunci, da je slednji dvakrat padel na tla. Nato sta se začela poditi okoli na cesti stoječih fantov in se obdelovati z noži. Pri tem je dobil Pravhar več vdrtin na levi goleni, potem poskodbne na levi rami in levem stegnu ter na desnem kolenu globoko ubodlino, segajočo v sklepe. Sodišče se na podlagi izpovedi prič ni moglo o tem pripraviti, da bi mu bil vse te poskodbne prizadejal Zumer, ker ni tega nobena priča videla. Sodišče ga je obsodilo na 4 tedne ječe.

Velikodušni nasprotnik. Janez Kašnik, tovarniški delavec v Mojstrani in Franc Zupan, tesar iz Brezovice, sta se v Urbasovi gostilni v Mojstrani v pijanosti skregala. Ker sta imela skupno stanovanje, je Zupan rekel Kašniku, da ne bo to noč spal. Začela sta drug drugega zmerjati, ter je Zupan sledil Kašniku v sosednjo sobo. Sli sta pred hišo. Tu je napadel Kašnik svojega nasprotnika z odprtimi nožem in mu zadal na vratu in hrbtu smrtonosne vbovine. Ranjene je izjavil, da nasprotniku odpusti in tudi odškodnine ne zahteva. Sodišče je Kašnika obsodilo na 15 mesecev težke ječe.

Nasilen berač. Anton Pelnaver iz Moravč, berač brez stalnega bivališča, je prišel nekega popoldne v Puntarjevo gostilno ter zahteval pol litra vina. Ko je polovico popil, jo je hotel odkuriti. Ko je natarica zahtevala plačilo, je jel po gostilni razgrajati ter boga preklinjati. Stražnika, ki ga sta aretirala, je psoval in njima v obraz pljuval in svoje bogokletne besede tudi vpriču navzočih ljudi ponavljal. Pelnaver trdi, da je bil takrat popolnoma pijan. Obsodili so ga na 5 mesecev ječe.

V zapor ni maral iti. Ze opetovano zaradi tatvine kaznovani Anton Zadnik iz Zagorec, delavec brez stalnega bivališča, je minolo leto izvršil na raznih krajih več tatvin. Ker ga niso mogli zasačiti, se je izdala proti njemu tiralnica. Po dolgi odsotnosti se je vrnil v Planino, o čemur je orožništvo izvedelo in ga hotelo aretovati. A Zadnik si tega ni dal

mirno dopasti, marveč je oba orožnika pošteno opopal, hotel zagrabiti za nje tleh ležeči kos lena, in postal stelnji tako silovit, da so morali poslati po voz. Ker se je pa še nadalje upiral, treba ga je bilo ukrotiti, pri čemur je razbil oklepno verižico. Sele, ko so ga podrli orožniki na tla, ga je bilo možno ukrotiti. Obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe.

Za vino ni hotel dati. Dne 19. julija t. l. je v Stibernikovi gostilni na Karlovske cesti popivalo več ljudi, med njimi tudi Janez Kurnik, stolarski pomočnik iz Ljubljane. Naenkrat se je vnel prepir, ker sta njegova tovarisa France Kucler, čevljar in Anton Erjavec, delavec, se izrazila, naj tudi Kurnik da za 1 liter vina, ker ves čas poleg pije. Mesto tega je pa ta jel Erjavcu očitati, da je lenuh. Ta je zagrabil za stol in ga hotel udariti. V hipu ga je pa Kurnik z odprtim nožem sunil v roko in ga zelo nevarno ranil. Sicer se obdolženec zagovarja, da se je moral braniti, a to mi ni pomagalo, kajti obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe.

Obsojena vlomilca. Pred celovško poroto sta bila te dni obsojena nevarna vlomilca Pogačar in Wahrmut, prvi na šest, drugi na sedem let ječe. Po prestani kazni prideta v prisilno delavnico. Pogačar je znan zlasti po kranjskih farovžih. Parkrat je že pobegnil iz ječe — morda se mu to tudi sedaj posreči.

Nesreča na železniški progi. Dne 9. maja t. l. je opravljala Ana Zakšek v čuvajnici št. 31 med postajama Dobova in Brežice službo čuvaja. Ko je došlo od Zaprešiča telefonično obveščeno o odhodu vlaka, je Zakškova zaprla železniško progo pred in za čuvajnico, dočim je nameravala progo tik pred čuvajnico zapreti pet minut pred prihodom vlaka. Žena je šla v čuvajnico, kjer se je z otroci tako zmotila, da je popolnoma pozabila na progo in na vlak, ki je imel vsak čas priti. Ko je zastajala pisk vlaka, je skočila iz čuvajnice, toda nesreča je bila že tu. Zakškova je videla dirjati voz čez odprto progo, v tem trenutku pa je tudi že pridiral vlak, ki je z vso silo zadel ob voz ter ga popolnoma razbil. Konja sta se odtirala in zbežala, voznik Josip Dermikovič je bil težko ranjen. Na vozu nahajajoči se Jun in Neža Dermikovič in Josip Pustak so bili popolnoma razmesarjeni, deli njihovih trupel so ležali razmetani po progi. Obdolženka priznava svojo krivdo, pravi pa, da je tudi hlapec kriv nesreče, ker je preneglo vozil in ni hotel ustaviti, četudi je slišal pisk lokomotive in njene klice. Kljub temu izgovoru se okrožno sodišče celjsko ni moglo prepričati o njeni nedolžnosti, zato je obsodilo Ano Zakšek radi zanemarjenja službe na tri mesece stroge ječe, poostrene s postom vsakih 14 dni.

Gospodarstvo.

Iz Borovnice. V imenu tukajšnje podružnice c. kr. kmetijske družbe sta priredila g. podžupan Fr. Suhadolnik in g. nadučitelj F. Zirovnik v dvorani izobraževalnega društva razstavo sadja — posebno jabolk. Dasi letos vobče ni dobra sadna letina, je vendar okoli Borovnice nekaj priporočljivih vrst bogato rodilo. Na razstavi se vidi, ktere vrste imajo ljudje najrajši in ktere tudi lepo uspevajo. Prijateljtem sadja priporočamo, da si ogledajo to razstavo. Odprta je bila v nedeljo, dne 2. t. m., in bo še v nedeljo, dne 9. t. m. dopoludne od pol 8. do 10. in popoldne od 3. do 5. Popoldne ob 3. bo tudi predavanje o sadju.

Zvišanje vinskih cen. Z Dunaja poročajo: Zveza avstrijskih vinskih trgovcev je sklenila z ozirom na letošnje slabo vinsko letino zvišati cene skoraj vsem vrstam vina za trideset odstotkov.

Hrvaška zadrzna banka v Bosni. Iz Sarajeva poročajo: Tu so ustanovili hrvaško zadrzno banko za Bosno in Hercegovino, ki ima namen pospeševati gospodarski napredek bosanskih Hrvatov. V ravnateljstvo so bili izvoljeni pristaši vseh strank, med temi dr. Mandič, Vancas, škof Sarič itd.

Srbski monopol za alkohol. Iz Belgrada poročajo: Konsum alkohola v Srbiji je velik. Kakor znano, je vlada dala v najem neki angleško-nemški skupini državni monopol za alkohol in sicer za dobo dvajsetih let. Uradno so konstatirali, da so v prejšnjem letu razven špirta konsumirali 4 milj. litrov žganja. Kar ga porabijo mali kuharji, ni vračunano. Pogodba stoji v veljavo 5. maja 1911, eventualno 1912.

Privatnega fonda, ustanoviti lastno rafinerijo. Tu osnanila rafinerija ne bo pristopila sladkornemu kartelu, valed česar se bo kartel primerno reduciral. V sladkorno-industrijalnih krogih mislijo valed tega, da se bodo cene rafinadi znižale za 6 do 9 kron. Znižanje cen bo znašalo 10 kron.

Petrološki boj. Pogajanja med avstro - ogrsko in francosko vlado zaradi petrolejske industrije so ostala brezuspešna. O tem vprašanju se ne bodo vršila nikaka diplomatska pogajanja več.

Monopol vžgalic. Kakor poročajo, so se v zadnjem ministrskem svetu določile temeljne točke, ki se nanašajo na monopol vžgalic. Treba je torej še detajlov. Te izdelujejo sedaj strokovni poročevalci trgovskega ministristva. Zakonski načrt za uvedbo monopola vžgalic v Avstro-Ogrski bo gotov že do konca tega leta. V prvih dneh meseca januarja bo predložen parlamentu. — Društvo ogrskih tovarnarjev vžgalic je poslalo k ogrskemu trgovskemu ministru deputacija, ki je med drugim tudi prosila, da bi se do rešitve monopolnega vprašanja ne dovoljevalo ustanavljanje novih tovarov za vžgalice. Minister je obljubil, da vlada ne bo več izdajala takih koncesij in sporočil, da se bo parlament s to zadevo v najkrajšem času pečal in sicer v zvezi s prepovedjo rabe fosforja.

Nova železnica v Dalmaciji. Železniško ministristvo je zaukazalo revizijo železniške proge iz Zadra čez Gjevsak do Drniša z alternativno od Gjevsaka čez Kistanj do Očestova.

Razpis dobave pohištva. C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici in Ljubljani, da razpisuje za dobavo pohištva na dan 19. oktobra 1910 konkurenčno razpravo. Ponudbe za to dobavo se morajo najkasneje do 12. ure dopoldne omenjenega dne c. kr. tobačni tovarni vpsolati. Podrobnosti so razvidne iz razglasa, ki leži tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Našim cenj. naročnikom.

Zaradi hitrega in točnega poslovanja v upravištvu naših različnih listov, prosimo vse častite naročnike, da blagovolijo vselej jasno in točno zapisati, ali je pripisani denar za naročnino (jutranci, večerni »Slov. Narod«, »Slovenski Dom«, »Zvon«, za inserat, v katerem listu) itd. — Vslad površnosti v pisanju trpi uprava listov in — cenjeni naročniki.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca sept. 1910. leta sledeti promet:

I. Prejemki:	
1.) Prispevki iz nabiralnikov	1430 K — v
2.) Prispevki podružnic i. s.	
a) Kranjska 3722 K 59 v	
b) Štajerska 160 „ — „	
c) Koroska „ — „	
d) Primorska 1738 „ 93 „	
Skupaj	5621 K 52 v
3.) Razni prispevki t. j. darila, družb. blago itd.	9973 K 03 v
Skupaj	17024 K 55 v
II. Izdatki:	
1.) Redni izdatki: plače, remunracije učiteljskemu osebju, razni račun. itd.	18297 K 64 v
2.) Izredni izdatki: naložitev na glavnico, ozir. obrambni sklad	5541 „ 80 „
Skupaj	23839 K 44 v
torej primanjkljaja	3468 K 09 v
V Ljubljani, dne 1. oktobra 1910.	

Poslano. Ljubiteljem čaše dobre žitne kave ne ugaja noben drug izdelek tako zelo, kot Franckova ržena kava Perl z znamko „Perlo“. Rž Perl se naj ne primerja s kakovostjo slabšeje pražene rži, ki se vaga nezavita. En sam poizkus izpriča, da se rž „Perlo“ nikakor ne sme primerjati s slabšim tržnim blagom. — Vonj in okus sta veliko zlahtnejša. — Prosimo, zahtevajte torej samo paketirano, samo z znamko „Perlo“. 3156

Listje pada, sok se suši

in prav ta čas se morajo, kakor pravi ljudska govornica občutljivi prav posebno varovati prehlajenja. Neprecenljivo jim služijo pri tem Fayeve sodenske mineralne pastilje, seveda pristne. Kdor jih rabi po priznanih predpisih, ima jantrovost, da mu vremeniki vplivi če sicer živj naravno, ne morejo škodovati. — Fayeve pristne sodenice stanejo štiričlaka samo K 1-25, pazite pa na to, da ne doblite ponarede.

Cesarica sladkorna rafinerija. V krogih sladkornih rafinerijev veliko goyore o nameri cesaricega

Bakterije žive jako dolgo. Preiskava grama suhe zemlje iz herbarija še iz prve polovice prejšnjega stoletja, je dognala 20 tisoč življenja zmognih krali. A. Nestler je 23 let staro prst segrel na 120 do 150 stopinj Celzija, ne da bi mogel uničiti življenjsko zmognost bacilov v njej. Da so taka trdoživa bitja naši najhujši sovražniki, je jasno. Obvarovati se jih zamoremo samo z največjo snažnostjo. Poglavitno pa napadajo bakterije usta in zobe. Dr. Miller je dognal, da je v 126 slučajih zastrupljenj na vsem telesu, njih 64 s smrtnim izidom nastalo zaradi bolnih zob. Samo redno negovanje ust in zob z antiseptično delujočimi sredstvi, kakor n. pr. Sargov Kolodont, zobna krema in ustna voda. Kalodont nas varuje pred mnogimi obolenostmi.

Priporočamo našim rodbinam holinsko cikorijo.

Protihrahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljšje priznana Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las. Steklenica z navodom i krome. Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, špeoljalltet, najfinejših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani Roslova cesta št 1. poleg novozgrajenega Fran Jožefovega ljub. mostu

Zlata svetinja Berolin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kozm. čistilo za zobe

Dobiva se povsod.

Izdajatelj: G. SEYDL Štirarjeva ulica 7.

Dr. J. Z. zobozdravnik, Moravska Ostrava. Natančno in temeljito sem preizkusil Vašo ustno vodo in Vaš zobni prašek, ki ju že dolgo rabim sam kakor tudi moji bolniki, zato Vam z veseljem izražam svoje mnenje: Ustnih vod in zobnih praškov se nahaja veliko, toda v resnici dobrih je zelo malo. Bolniki naj se torej poslužujejo le onega sredstva, o katerem je preizkušnjo in večletna raba izpričala, da je v resnici dobro. In ta je: Seydlin“.

2 1/2 kg samo tehta

Standard Folding pisalni stroj iz aluminija. Ima vse moderne vrline, solidna konstrukcija. Cena nizka. Zahtevajte cenike in razkazovanje stroja od zastopstva „Standard Folding“ Ljubljana, Turjaški trg 4, II.

Izborno se počutimo če si umijemo glavo z novim preparatom Pixavon. To je lahko tekoče kotranovo mlo za umivanje las, kateremu se je odvzel na poseben patentiran način zoperni kotranov duh. Cena steklenici Pixavon, zadostuje za mesec, je K 2-50. Dobl se v vseh tozadnjih prodajalnicah. V vseh boljih ženskih umivajo tudi glavo s Pixavonom.

Dober tek je dobra stvar. Zanemarjaj je nikár! Dober tek imaš vsak dan. Ako vživáš

FLORIAN

Najboljši želodčni liker! Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2-40. Kabinetna kakovost „ „ 4-80. Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 3. oktobra: Josipina Pregel, zasebnica, 68 let, Strossmayerjeva ulica 3.
Dne 4. oktobra: Alojzij Plestenjak, sin plinarničnega delavca, 9 let, Hranilnična cesta 11. — Franja Stucin, hči jetniškega paznika, 20 dni, Marije Terezije cesta 10.
Dne 4. oktobra: Ivan Snój, bivši hlapec, 72 let, Radeckega cesta 11. — Marija Golob, posestnikova žena, 36 let, Zaloska cesta 11. — Josip Pajnič, imejitelj potovalne pisarne, 30 let, Bleiweisova cesta 3. — Ignacij Bogataj, bivši delavec, 75 let, Radeckega cesta 11. — Marjana Fabjan, kuharica, 52 let, Sodna ulica 1.
Dne 5. oktobra: Uršula Cotman, mestna uboga, 78 let, Karlovska cesta 7.

V deželni bolnici:
Dne 1. oktobra: Ivan Puncar, bivši kovač, 33 let.
Dne 2. oktobra: Pavel Zemljan, občinski ubožeec, 49 let. — Janez Kočevar, posestnik, 60 let. — Marija Malec, vpkojena učiteljica, 51 let.
Dne 2. oktobra: Apolonija Blas, delavčeva žena, 62 let. — Fran Miklic, hlapec, 47 let.
Dne 3. oktobra: Marija Arhar, dmnarica, 56 let.

Meteorološko poročilo.

Vilna naš morjem 306-2. Srednji zračni tlak 736-0 mm

oktober	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
5.	2. pop.	737.6	13.4	sl. jvzh.	sk. oblak.
6.	9. zv.	738.9	10.0	sr. jvzh.	jasno
7.	7. zj.	740.3	8.8	„	pol oblak.

Srednja večerajšnja temperatura 11.4, norm. 12.2. Padavina v 24 urah 1.3 mm

Večjo množino 3347

Jabolk

različnih vrst proda Rajko Krispor, trgovec v Kranju.

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju Iv. Bonač v Ljubljani. Cena slike 5 kron. 2073

Izurjenega 3348

strojepisca

popolnoma večšega slovenske in nemške stenografije sprotne takoj odvetniška pisarna. — Plača po dogovoru. Naslov pove upravištvo »Slov. Naroda«.

Dobre ideja 3335

kovačija

na Spod. Štajerskem ležeča ob državni cesti v prometnem kraju se da radi družinskih razmer takoj v najem eventualno tudi prodaj; pogoji zelo ugodni. — Več o tem se poizve v restavraciji pri „Lova“ v Ljubljani.